

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Meddelat 2020-03-06

10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen

A har, som han får uppfattas, yrkat att Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska pröva om B ska förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

A har anfört att B har gjort sig skyldig till kätteri och till sin anmälan bifogat en länk till en artikel i Världen idag, publicerad den 10 juni 2019. Artikelns rubrik är "Biskop: Muslimer, judar och kristna har samma gud" och underrubriken är "Muslimer, judar och kristna har samma gud. Det sa B, biskop i X stift, då han intervjuades av SVT. Teologidocenten C håller inte med honom. – Att tro att Jesus är Gud är avgudadyrkan enligt islam, säger han." Artikelns lydelse är: "När SVT intervjuade X stifts biskop, B, angående skolavslutningar i kyrkan sa han att frågan inte är ett problem för kyrkan och skolan, utan ett lagstiftningsproblem. – Vi behöver jobba mer med dialog, mer med kunskap om vad religion står för och hur mycket vi har gemensamt, sa han. Därefter uttryckte han synkretistiska tankar. – Muslimer, judar, kristna – vi har samma gud. Det finns bara en gud och Gud är inte religiös, sa han. **Teologidocenten C**, rektor för Skandinavisk teologisk högskola, håller inte med B. – Judar och kristna tror på samma gud, men skillnaden är att kristna tror att enda vägen till Fadern är genom Jesus Kristus, säger han. C påpekar att Jesus pratar om att hans gud är Abrahams och Jakobs Gud. – Däremot är inte muslimernas gud samma gud. Allah är inte samma gud som den gud som judar och kristna tror på. Att tro att Jesus är Gud och Guds son är avgudadyrkan enligt islam, säger han. **Teologidocenten lyfter fram** att islam bygger på Koranen, medan judendom och kristendom båda bygger på Gamla testamentet. – Jesus hade samma bibel som judarna hade, säger han. Enligt C är Bs teologi därmed felaktig på denna punkt. – Jag tycker inte att den är sakligt grundad, säger han. Världen idag tar kontakt med B för att låta honom bemöta kritiken, men han väljer att avstå."

B har i yttrande anfört följande.

"Undertecknad har mottagit besked om anmälan gällande mitt påstående att judar, kristna och muslimer har samma Gud. Jag vill med detta mitt yttrande över anmälan motivera mitt uttalande:

1593 fastställde Uppsala möte att kyrkan i Sverige ska vara evangelisk luthersk. Fyra grundläggande texter förutom den Heliga skrift skulle vara styrande för kyrkans tro. Tre av dessa var gammalkyrkliga bekännelser varav vi aktivt i Svenska kyrkan idag använder två: Den apostoliska trosbekännelsen och den Nicenska trosbekännelsen.

Dessa bägge bekännelser inleder med att säga att Gud är alltings ursprung respektive att det bara finns en Gud. 'Vi tror på Gud Fader allsmäktig himlens och jordens skapare' och 'Jag tror på en enda Gud, allsmäktig Fader, skapare av himmel och jord, av allt vad synligt och osynligt är'. Gud är alltså en och dessutom har Gud skapat allting. Det finns bara en Gud. Den kristna tron, liksom judendomen och islam är monoteistiska religioner. Dessa räknar bara med att det finns en Gud. Judendomen talar om Gud som är (JHVH står det i den hebreiska grundtexten). Judendomen talar utifrån Tanach (det vi kristna kallar Gamla testamentet) om Gud som skaparen och om Gud som befriaren och naturligtvis om Gud utifrån många andra perspektiv.

Eftersom Svenska kyrkans bekännelse utgår från att Gud är en och att Gud är hela tillvarons Gud drar jag slutsatsen att kyrkans grundläggande bekännelse inte handlar om henoteism där en erkänner andra gudars existens men endast tillber en gud, dvs. Gud.

Islam bekänner att det bara finns en Gud (Allah på arabiska). Det finns ingen gud utom Gud står det i den muslimska trosbekännelsen (Shahadah).

Om det bara finns en gud och om det är Gud så är det också så att vi som monoteister förstår Gud på olika sätt. Det som skiljer kristendomen från de övriga religionerna är att vi bekänner att Gud är treenig; Fadern, Sonen och den heliga Anden - tre personer i en gudom som samtidigt är en. I en av våra älskade psalmer sägs det om Gud: Tre i en och en i tre. (Sv.ps 338:1) Men det är samma Gud som våra judiska och muslimska syskon tillber även om de förstår Gud på andra sätt oavsett religiös urkund. Samma Gud, menar vi kristna, möter på ett unikt sätt i en historisk person Jesus Kristus, på en historisk plats (Det Heliga landet) och vid en historisk tid (mellan 7-4 före Kristus fram till någon gång på 30-talet efter Kristus). Vi bekänner också att den uppståndne Jesus Kristus är hos Fadern och

ett med Fadern och därmed också närvarande där två eller tre är församlade i Jesu namn. Den heliga Anden är Gud verksam här och nu och därmed på en gång Fadern och Sonen.

Detta är kortfattat en del av kyrkans bekännelse som inte motsägs av att hävda att judar, kristna och muslimer har samma Gud.

Ovanstående stöds också av det nyligen reviderade biskopsbrevet 'De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext' där det på sid 28 står: I mötet med människor av annan tro är det väsentligt med en genomtänkt religionsteologisk hållning. Det finns flera religions-teologiska dokument som är en god hjälp i detta arbete.

I Sann mot sig själv – öppen mot andra. Samtal om Religions-teori i Svenska kyrkan (2011), framhålls vikten av ett konstruktivt förhållningssätt till andra religioner och att Svenska kyrkans religionsteologi både ska ge uttryck för genuin nyfikenhet och uppskattning av goda värden i andra religioner och för det omistliga i vår egen tro. I dokumentet föreslås en s.k. inklusivistisk hållning som rimlig för vår kyrka, alltså en hållning som är öppen för att andra religiösa traditioner kan vara vägar till Gud, men som samtidigt slår vakt om den kristna trons särställning.

Det jag här skriver strider inte heller mot vad t.ex. den Romersk katolska kyrkan anför i den påvliga encyklikan *Nostra Aetate* från den 28 oktober 1965. The Church regards with esteem also the Moslems. They adore the one God, living and subsisting in Himself; merciful and all - powerful, the Creator of heaven and earth, (5) who has spoken to men; they take pains to submit wholeheartedly to even His inscrutable decrees, just as Abraham, with whom the faith of Islam takes pleasure in linking itself, submitted to God. Though they do not acknowledge Jesus as God, they revere Him as a prophet. They also honor Mary, His virgin Mother; at times they even call on her with devotion. In addition, they await the day of judgment when God will render their deserts to all those who have been raised up from the dead. Finally, they value the moral life and worship God especially through prayer, almsgiving and fasting.

Utifrån det ovan sagda kan en säga att Gud inte är religiös utan att Gud är generös. Och samtidigt vill jag understryka att jag som biskop har i uppdrag att värna om läran och därmed 'ha ansvar för att evangelium förkunnas rent och klart och för att sakramenten förvaltas enligt kyrkans bekännelse och ordning' (8 kap. 1 § kyrkoordningen). Jag kan inte se att jag genom att hävda att det bara finns en enda Gud och att Gud inte är religiös utan generös, skulle ha brutit mot kyrkans bekännelse eller genom mitt yttrande svikit uppdraget att förkunna ordet rent och klart 'såsom det är oss givet i den heliga Skrift och så som det är omvittnat i vår kyrkas bekännelse...'"

Svenska kyrkan ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Ingemar Söderström, Thomas Stoor och Elisabeth Engberg) anförde i beslut den 6 mars 2020 följande.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vigningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

Anmälan av B är ytterst kortfattad och hänvisar endast till en tidningsartikel som i sin tur refererar vad B ska ha sagt i en intervju i SVT. B har bekräftat att han har sagt att judar, kristna och muslimer har samma Gud och har, som redogjorts för ovan, motiverat sitt yttrande.

B har med utgångspunkt i den prövning som Ansvarsnämnden ska göra utifrån kyrkoordningen och de löften som han avgivit i samband med sin biskopsvigning och prästsvigning, inte uttryckt sig på ett sådant sätt som kan föranleda påföljd från nämndens sida.

Sammanfattningsvis finner Ansvarsnämnden inte att det föreligger någon omständighet hänförlig till 30 kap. 5 § kyrkoordningen som skulle kunna medföra att B ska förklaras obehörig att utöva vigningstjänsten. As anmälan föranleder därför inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida.

Ärendet skrivs av från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut: As anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

Sökord: Obehörighet

Ärendenummer: AN 2019/7

Beslut: 3/2020